

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**Національний авіаційний університет**

Факультет транспорту, менеджменту і логістики

Кафедра організації авіаційних робіт та послуг

УЗГОДЖЕНО

Декан

Т. Мостенська

«10» 06 2021 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчальної роботи

А. Полухін

«17» 06 2021 р.

Система менеджменту якості

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

«Страхування транспортних перевезень»

Освітньо-професійна програма: «Мультимодальний транспорт і логістика»

Галузь знань: 27 «Транспорт»

Спеціальність: 275 «Транспортні технології (на повітряному транспорті)»

Спеціалізація: 275.04 «Транспортні технології (на повітряному транспорті)»

Форма навчання	Сем.	Усього (год. / кредитів ECTS)	ЛКЦ	ПР.З	Л.З	СРС	ДЗ / РГР / К.р	КР / КП	Форма сем. контролю
Денна	5	120 / 4,0	17	34	–	69	–	–	диф. залік 5с
Заочна	5, 6	120 / 4,0	4	8	–	108	К.р – 6с	–	диф. залік 6с

Індекс: НБ-7-275-3/21-3.6Індекс: НБ-7-275-3з/21-3.6

СМЯ НАУ РП 19.02–01–2021

Робочу програму навчальної дисципліни «Страхування транспортних перевезень» розроблено на основі освітньо-професійної програми «Мультимодальний транспорт і логістика», навчальних та робочих навчальних планів №НБ-7-275-3/21, №РБ-7-275-3/21 та №НБ-7-275-3з/21, №РБ-7-275-3з/21 підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «Бакалавр» за спеціальністю 275 «Транспортні технології (на повітряному транспорті)» спеціалізації 275.04 «Транспортні технології (на повітряному транспорті)» та відповідних нормативних документів.

Робочу програму розробив
старший викладач кафедри організації
авіаційних робіт та послуг _____ Суворова Н.О.

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри освітньо-професійної програми «Мультимодальний транспорт і логістика», спеціальності 275 «Транспортні технології (на повітряному транспорті)» спеціалізації 275.04 «Транспортні технології (на повітряному транспорті)» – кафедри організації авіаційних робіт та послуг, протокол № 12 від «31» 05 2021 р.

Гарант освітньо-професійної програми _____ Новальська Н.І.

Завідувач кафедри _____ Разумова К.М.

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні науково-методично-редакційної ради факультету транспорту, менеджменту і логістики, протокол № 7 від «02» 06 2021 р.

Голова НМРР _____ Шевченко І.В.

Рівень документа – 36
Плановий термін між ревізіями – 1 рік
Контрольний примірник

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Страхування транспортних перевезень»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 19.02 – 01–2021
		стор. 3 з 14	

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Пояснювальна записка	4
1.1. Місце, мета, завдання навчальної дисципліни	4
1.2. Результати навчання, які дає можливість досягти навчальна дисципліна	4
1.3. Компетентності, які дає можливість здобути навчальна дисципліна	5
1.4. Міждисциплінарні зв'язки	8
2. Програма навчальної дисципліни	9
2.1. Зміст навчальної дисципліни	9
2.2. Модульне структурування та інтегровані вимоги до кожного модуля	10
2.3. Тематичний план	11
2.4. Завдання на контрольну (домашню) роботу (ЗФН)	11
2.5. Перелік питань для підготовки до підсумкової контрольної роботи ЗФН	12
3. Навчально-методичні матеріали з дисципліни	12
3.1. Методи навчання	12
3.2. Рекомендована література (базова і допоміжна)	12
3.3. Інформаційні ресурси в Інтернет	12
4. Рейтингова система оцінювання набутих студентом знань та вмінь	13

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Страховання транспортних перевезень»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 19.02 – 01–2021
		стор. 4 з 14	

ВСТУП

Робоча програма (РП) навчальної дисципліни «Страховання транспортних перевезень» розроблена на основі «Методичних рекомендацій до розроблення і оформлення робочої програми навчальної дисципліни денної та заочної форм навчання», затверджених наказом ректора від 29.04.2021 № 249/од, та відповідних нормативних документів.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Місце, мета, завдання навчальної дисципліни.

Місце даної дисципліни в системі професійної підготовки фахівця.

Дана навчальна дисципліна є теоретичною та практичною основою сукупності знань та вмінь у сфері страхових взаємовідносин, що сприятиме об'єктивній оцінці економічних процесів, розумінню суті, місця та значення страхування перевезень для успішного управління цими процесами.

Метою навчальної дисципліни є: вивчення порядку та правил обов'язкового страхування перевезень на підприємствах різних форм власності; формування фінансово-аналітичного підходу майбутнього фахівця з транспортних технологій до управлінських рішень щодо застосування окремих видів страхування перевезень на конкретних прикладах.

Завданнями навчальної дисципліни є:

- розгляд економічної суті, функцій, ролі і застосування страхування в сфері мультимодальних перевезень;
- вивчення змісту найважливішої страхової технології, класифікації страхування й організаційних принципів побудови системи страхових організацій;
- розкриття особливостей організації і проведення страхування перевезень в Україні;
- вивчення методики розрахунків страхових тарифів;
- висвітлення основних умов страхування за видами перевезень, методики визначення збитку і страхового відшкодування, економічного аналізу та оцінки страхових операцій при здійсненні мультимодальних перевезень.

1.2. Результати навчання, які дає можливість досягти навчальна дисципліна.

1. Брати відповідальність на себе, проявляти громадянську свідомість, соціальну активність та участь у житті громадянського суспільства, аналітично мислити, критично розуміти світ.

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Страховання транспортних перевезень»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 19.02 – 01–2021
			стор. 5 з 14

2. Застосовувати, використовувати сучасні інформаційні і комунікаційні технології для розв'язання практичних завдань з організації перевезень та проектування транспортних технологій.

3. Застосовувати основні положення митного національного та міжнародного законодавства в процесі організації міжнародних перевезень. Здійснювати оформлення необхідної митної документації.

4. Досліджувати проблеми людського фактору, пов'язані з транспортом, а також наслідки помилок для безпеки та управління. Визначати моделі поведінки людей у зв'язку з помилками.

1.3. Компетентності, які дає можливість здобути навчальна дисципліна.

1. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та вирішувати практичні проблеми у галузі транспорту з використанням теорій та методів сучасної транспортної науки на основі системного підходу та з врахуванням комплексності та невизначеності умов функціонування транспортних систем.

2. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

3. Навики використання інформаційних і комунікаційних технологій.

4. Здатність працювати автономно та в команді.

5. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу.

6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

7. Здатність оцінювати експлуатаційні, техніко-економічні, технологічні, правові, соціальні, та екологічні складові організації перевезень.

8. Здатність оцінювати та забезпечувати безпеку транспортної діяльності.

1.4. Міждисциплінарні зв'язки.

Дана дисципліна базується на знаннях таких дисциплін, як: «Загальний курс транспорту», «Пасажирські перевезення», «Ціноутворення в транспортних системах» та є базою для вивчення подальших дисциплін, а саме: «Міжнародні перевезення», «Техніко-економічні дослідження транспорту», «Митне обслуговування транспортних процесів», «Оцінка ефективності мультимодальних перевезень», «Управління якістю мультимодальних перевезень».

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Страховання транспортних перевезень»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 19.02 – 01–2021
			стор. 6 з 14

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Зміст навчальної дисципліни

Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з одного навчального модуля, а саме:

– навчального модуля № 1 «Теоретичні та методологічні аспекти проведення страхування перевезень», який є логічною завершеною, відносно самостійною, цілісною частиною навчальної дисципліни, засвоєння якої передбачає проведення модульної контрольної роботи та аналіз результатів її виконання.

2.2. Модульне структурування та інтегровані вимоги до кожного модуля

Модуль № 1 «Теоретичні та методологічні аспекти проведення страхування перевезень»

Інтегровані вимоги модуля №1:

У результаті засвоєння навчального матеріалу навчального модуля №1 «Теоретичні та методологічні аспекти проведення страхування перевезень» студент повинен:

Знати:

- економічну сутність, функції та роль застосування страхування в сфері мультимодальних перевезень;
- класифікацію страхування й організаційні принципи побудови системи страхових організацій;
- особливості організації і проведення страхування перевезень в Україні;
- основні умови страхування за видами перевезень;
- принципи державного та міжнародного регулювання страхової діяльності в сфері транспортних послуг;
- відповідальності перевізника щодо міжнародного перевезення пасажирів, багажу та вантажу.

Вміти:

- застосовувати методики розрахунків страхових тарифів;
- застосовувати методики визначення збитку і страхового відшкодування, економічного аналізу та оцінки страхових операцій при здійсненні мультимодальних перевезень;
- застосовувати технології відбору ризиків на страхування в транспортній галузі і врегулювання страхових претензій;
- формувати тарифну та цінову стратегії страхування перевезень;
- застосовувати методи реалізації страхових послуг при виконанні мультимодальних перевезень.

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Страховання транспортних перевезень»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 19.02 – 01–2021
		стор. 7 з 14	

Тема 1. Поняття, сутність і роль страхування.

Історія розвитку страхових відносин. Виникнення та розвиток страхування. Економічна природа, зміст та функції страхування. Місце страхування в економічній системі.

Тема 2. Основні поняття й терміни, що використовуються в страхуванні.

Терміни, що визначають основних учасників страхових відносин. Поняття, що характеризують загальні умови страхової діяльності. Терміни страхування, пов'язані з формуванням страхового фонду. Спеціальні терміни, пов'язані з витратою коштів страхового фонду. Міжнародні терміни.

Тема 3. Класифікація страхування.

Класифікація за метою страхування. Класифікація за ступенем свободи волевиявлення страхувальника. Класифікація за об'єктами. Класифікація страхування за родом небезпеки.

Тема 4. Автотранспортне страхування.

Класифікація видів страхування автотранспортних ризиків. Страхування вантажів, що перевозяться автомобільним транспортом. Обсяг страхової відповідальності. Страхова сума. Страховий тариф. Визначення й порядок відшкодування збитків. Страхування відповідальності автоперевізника за вантаж. Норми законодавства України та міжнародних Конвенцій. Обсяг страхової суми. Страховий тариф. Порядок відшкодування збитків. Страхування від нещасних випадків на автомобільному транспорті. Обсяг відповідальності. Страхова сума. Страховий тариф.

Тема 5. Морське страхування.

Визначення договору морського страхування в Кодексі торговельного мореплавання. Страхування морських суден. Класифікація суден за категоріями ризику. Страхова сума. Страховий тариф. Оцінка збитків. Страхове відшкодування і особливості його виплати. Страхування відповідальності власників суден перед третіми особами. Обсяг відповідальності. Виключення. Страхова сума. Страховий тариф. Оцінка збитків. Страхове відшкодування. Умови страхування вантажів, що перевозяться морським транспортом. Умови страхування від нещасних випадків на морському транспорті: членів судової команди, пасажирів. Форми і особливості страхування.

Тема 6. Авіаційне страхування.

Суб'єкти і об'єкти при авіаційному страхуванні. Майнове страхування повітряних суден. Форми страхування. Об'єкти страхування. Обсяг відповідальності. Страхова сума. Страховий тариф. Строк страхування. Оцінка збитків. Страхове відшкодування. Умови страхування відповідальності власників повітряних суден. Умови страхування вантажів,

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Страховання транспортних перевезень»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 19.02 – 01–2021
		стор. 8 з 14	

що перевозяться авіаційним транспортом. Норми Закону “Про транспорт” та Повітряного кодексу України. Варшавська, Гаазька і Гвадалахарська конвенції та їх застосування при страхуванні відповідальності авіаперевізника за вантаж. Страховання від нещасних випадків на повітряному транспорті. Форми страхування. Обсяг відповідальності. Страхова сума. Страховий тариф. Особливості виплати страхового забезпечення.

Тема 7. Страховання в мультимодальних перевезеннях як метод захисту від ризиків.

Основні поняття та терміни, що використовуються при страхуванні мультимодальних перевезень. Особливості страхування мультимодальних перевезень.

Тема 8. Державне регулювання страхової діяльності

Об’єктивна необхідність, зміст та межі державного регулювання страхової діяльності. Державний нагляд за страховою діяльністю. Ліцензування страхової діяльності. Оподаткування страховиків.

2.3. Тематичний план.

№ пор	Назва теми (тематичного розділу)	Обсяг навчальних занять (год.)								
		Денна форма навчання				Заочна форма навчання				
		Усього	Лекції	Прак. заняття	СРС	Усього	Лекції	Прак. заняття	СРС	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Модуль №1 «Теоретичні та методологічні аспекти проведення страхування перевезень»										
1.1	Поняття, сутність і роль страхування	5 семестр				5 семестр				
		12	2	2	8	10	2	-	8	
1.2	Основні поняття й терміни, що використовуються в страхуванні	12	2	2	8	8	-	-	8	
1.3	Класифікація страхування	17	2	2 2	9	12	2	-	10	
1.4	Автотранспортне страхування	17	2	2 2	9	6 семестр				
						14	-	2	12	
1.5	Морське страхування	16	2	2 2	8	16	-	2	14	

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Страховання транспортних перевезень»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 19.02 – 01–2021
		стор. 9 з 14	

1.6	Авіаційне страхування	16	2	2 2 2	8	16	-	2	14
1.7.	Страховання в мультимодальних перевезеннях як метод захисту від ризиків	12	2	2	8	13	-	1	12
1.8.	Державне регулювання страхової діяльності	14	2	2 2	8	12	-	-	12
1.9.	Модульна контрольна робота №1	4	1	-	3	-	-	-	-
1.10.	Контрольна (домашня) робота (ЗФН)	-	-	-	-	8	-	-	8
1.11.	Підсумкова семестрова контрольна робота (ЗФН)	-	-	-	-	11	-	1	10
Усього за модулем №1		120	17	34	69	120	4	8	108
Усього за навчальною дисципліною		120	17	34	69	120	4	8	108

2.4. Завдання на контрольну (домашню) роботу (ЗФН)

Контрольна (домашня) робота з дисципліни виконується у шостому семестрі з метою закріплення та поглиблення теоретичних та практичних знань та вмінь, набутих студентом у процесі засвоєння навчального матеріалу із страхування транспортних перевезень.

Мета контрольної роботи полягає у висвітленні основних умов страхування за видами перевезень, методики визначення збитку і страхового відшкодування, економічного аналізу та оцінки страхових операцій при здійсненні мультимодальних перевезень.

Для успішного виконання контрольної роботи студент повинен знати: класифікацію страхування й організаційні принципи побудови системи страхових організацій; особливості організації і проведення страхування перевезень в Україні; основні умови страхування за видами перевезень; принципи державного та міжнародного регулювання страхової діяльності в сфері транспортних послуг; відповідальності перевізника щодо міжнародного перевезення пасажирів, багажу та вантажу; вміти: застосовувати методики розрахунків страхових тарифів; застосовувати методики визначення збитку і страхового відшкодування, економічного аналізу та оцінки страхових операцій при здійсненні мультимодальних перевезень; формувати тарифну та цінову стратегії страхування перевезень; застосовувати методи реалізації страхових послуг при виконанні мультимодальних перевезень.

Навчальні матеріали затверджуються протоколом засідання випускової кафедри, доводяться до відома студента індивідуально і виконуються відповідно до методичних рекомендацій. Номер варіанту завдання дорівнює сумі двох останніх цифр індивідуального навчального плану студента.

Час, відведений на виконання роботи, – 8 годин самостійної роботи.

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Страховання транспортних перевезень»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 19.02 – 01–2021
		стор. 10 з 14	

2.5. Перелік питань для підготовки до підсумкової контрольної роботи.

Перелік питань та зміст завдань для підготовки до підсумкової контрольної роботи, розробляються провідним викладачем кафедри відповідно до робочої програми, затверджується на засіданні кафедри та доноситься до відома студентів.

3. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ З ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Методи навчання

При вивченні навчальної дисципліни використовуються наступні методи навчання:

- пояснювально-ілюстративний метод;
- метод проблемного викладу;
- репродуктивний метод;
- дослідницький метод.

Реалізація цих методів здійснюється при проведенні лекцій, демонстрацій, самостійному вирішенні задач, роботі з навчальною літературою, аналізі та вирішенні задач.

3.2. Рекомендована література

Базова література

3.2.1. Про страхування: Закон України від 07.03.1996 р. № 85/96-ВР із подальшими змінами та доповненнями.

3.2.2. Порядок і правила здійснення обов'язкового авіаційного страхування цивільної авіації: Постанова Кабінету Міністрів України від 6.09.2017 р. № 676 із подальшими змінами та доповненнями.

3.2.3. Про обов'язкове особисте страхування від нещасних випадків на транспорті: Постанова Кабінету Міністрів України від 14.08.1996 р. № 959 із подальшими змінами та доповненнями.

3.2.4. Страхування: опорний конспект лекцій, за ред. Р.В. Пікус. Київ: Логос, 2015. 275 с.

3.2.5. Страхування в туристичній діяльності: навч. посіб.: у 2 ч. / Андрій Голод, Юлія Феленчак. – Львів: ЛДУФК, 2016. – 156 с

3.2.6. Страхування: навчальний посібник / О.С. Журавка, А.Г. Бухтіарова, О.М. Пахненко. – Суми: Сумський державний університет, 2020. – 350 с.

Допоміжна література

3.2.7. Методика формування страхових резервів за видами страхування, іншими, ніж страхування життя: Розпорядження Нацкомфінпослуг України від 18.09.2018 р. № 1638.

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Страховання транспортних перевезень»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 19.02 – 01–2021
		стор. 11 з 14	

3.2.8. Плиса В.Й. Страховання: Підручник, 2-ге вид, виправлене й доповнене. – К: Каравела, 2019. – 512 с.

3.2.9. Страхові послуги: навч. посіб./ за ред. Д.І. Деми. - К.: Алерта, 2017. - 526 с.

3.3. Інформаційні ресурси в Інтернет

3.3.1 <http://www.zakon.rada.gov.ua>.

3.3.2. <http://www.forinsurer.com>

3.3.3. <http://uainsur.com>

3.3.4. <http://www.nfp.gov.ua>

3.3.5. <http://er.nau.edu.ua/handle/NAU/16756>

3.3.6. <http://er.nau.edu.ua/handle/NAU/14061>

4. РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАБУТИХ СТУДЕНТОМ ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ

Оцінювання окремих видів виконаної студентом навчальної роботи здійснюється в балах відповідно до табл. 4.1.

Таблиця 4.1

Вид навчальної роботи	Мах кількість балів	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
5 - 6 семестри		
Модуль № 1 «Теоретичні та методологічні аспекти проведення страховання перевезень»		
Види навчальної роботи	бали	бали
Виконання практичних робіт	80 (8 практ. роб. x 10 б.)	40 (4 практ. роб. x 10 б.)
Виконання контрольної роботи (домашньої)	-	30
<i>Для допуску до виконання модульної контрольної роботи №1 студент має набрати не менше</i>	<i>48 балів</i>	-
Виконання модульної контрольної роботи №1	20	-
Підсумкова семестрова контрольна робота	-	30
Усього за модулем №1	100	100
Усього за дисципліною	100	

Залікова рейтингова оцінка визначається (в балах та за національною шкалою) за результатами виконання всіх видів навчальної роботи протягом семестру.

4.2. Виконані види навчальної роботи зараховуються студенту, якщо він отримав за них позитивну рейтингову оцінку.

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Страховання транспортних перевезень»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 19.02 – 01–2021
		стор. 12 з 14	

4.3. Сума рейтингових оцінок, отриманих студентом за окремі види виконаної навчальної роботи, становить поточну модульну рейтингову оцінку, яка заноситься до відомості модульного контролю.

4.4. Підсумкова семестрова рейтингова оцінка перераховується в оцінку за національною шкалою та шкалою ECTS.

4.5. Підсумкова семестрова рейтингова оцінка в балах, за національною шкалою та шкалою ECTS заноситься до заліково-екзаменаційної відомості, навчальної картки та індивідуального навчального плану студента (залікової книжки), наприклад, так: **92/Відм./A, 87/Добре/B, 79/Добре/C, 68/Задов./D, 65/Задов./E** тощо.

4.6. Підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни дорівнює підсумковій семестровій рейтинговій оцінці. Зазначена підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни заноситься до Додатку до диплома.

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Страховання транспортних перевезень»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 19.02 – 01–2021
		стор. 13 з 14	

(Ф 03.02 – 01)

АРКУШ ПОШИРЕННЯ ДОКУМЕНТА

№ прим.	Куди передано (підрозділ)	Дата видачі	П.І.Б. отримувача	Підпис отримувача	Примітки

(Ф 03.02 – 02)

АРКУШ ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ДОКУМЕНТОМ

№ пор.	Прізвище, ім'я, по батькові	Підпис ознайомленої особи	Дата ознайомлення	Примітки

(Ф 03.02 – 04)

АРКУШ РЕЄСТРАЦІЇ РЕВІЗІЇ

№ пор.	Прізвище, ім'я, по батькові	Дата ревізії	Підпис	Висновок щодо адекватності

(Ф 03.02 – 03)

АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН

№ зміни	№ листа (сторінки)				Підпис особи, яка внесла зміну	Дата внесення зміни	Дата введення зміни
	Зміненого	Заміненого	Нового	Анульованого			

(Ф 03.02 – 32)

УЗГОДЖЕННЯ ЗМІН

	Підпис	Ініціали, прізвище	Посада	Дата
Розробник				
Узгоджено				
Узгоджено				
Узгоджено				

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Страхування транспортних перевезень»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 19.02 – 01–2021
		стор. 14 з 14	

(Ф 21.01 – 03)